

Šikšnosparniai – grėsmingi tik vabzdžiams

NATURALIT

Metodinio-analitinio centro gamtosaugos ekspertas

Remigijus Karpuška

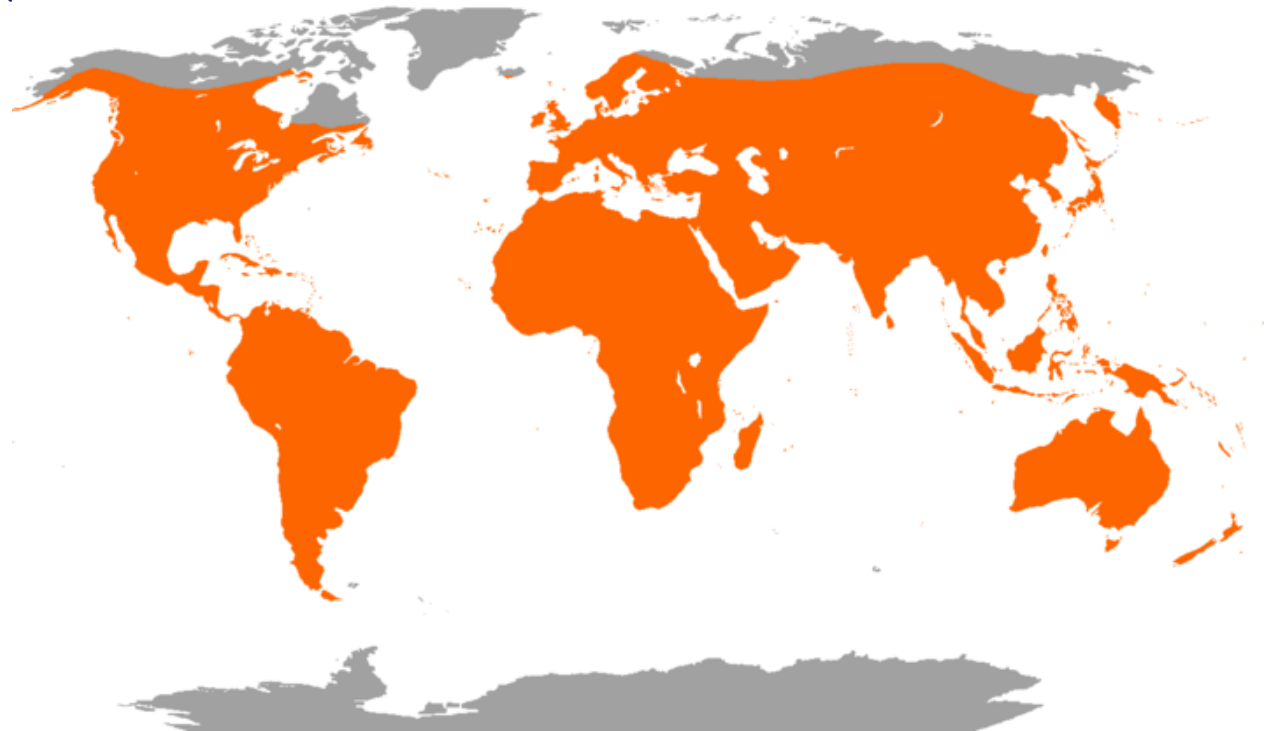
Kas tai per gyvis tas šikšnosparnis?

- Pavadinimas sufleruoja: šikšnosparnis – šikšnos (odos) sparnas
- Tai ne pelės ir ne paukščiai – šikšnosparniai yra savarankiškai skraidančių žinduolių grupė.

Kas tai per gyvis tas šikšnosparnis?

- Dabartinių šikšnosparnių protėviai gyveno prieš 50 milijonų metų ir jų išvaizda nuo šiais laikais skraidančių skyrėsi labai nedaug.
- Iš beveik 4500 pasaulyje žinomų žinduolių rūšių apie 1200 rūšių yra šikšnosparniai.
- Neaptinkami tik dykumose ir poliarinėse srityse.
- Skirstomi į vaisėdžius ir vabzdžiaėdžius.
- Lietuvoje gyvena tik vabzdžiais mįtantys šikšnosparniai.

Lietuvos šikšnosparniai

- Lietuvoje aptikta 14 šikšnosparnių rūšių, dar 3-4 rūšys yra ieškotinos.
- Didžiausias Lietuvoje – rudasis nakviša (*Nyctalus noctula*): kūno ilgis apie 8 cm, svoris – apie 36 g, atstumas tarp išskleistų sparnų galiukų – apie 37 cm.
- Mažiausias – šikšniukas nykštukas (*Pipistrellus pipistrellus*): kūno ilgis 4 cm, svoris apie 5 g., atstumas tarp išskleistų sparnų galiukų – apie 21 cm.
- Didžiausi keliauninkai – rudieji nakvišos (*Nyctalus noctula*): jie migracijos metu nuskrenda iki 1600 km atstumą.

Rudasis nakviša. M. Čepulio
nuotr.

Šikšniukas nykštukas. R. Karpuškos
nuotr.

Šikšnosparnių reikšmė

- Rudasis nakviša per naktį sugauna apie 20 paprastųjų grambuolių (*Melolontha melolontha*).
- Mažieji šikšnosparniai (šikšniukas, nykštukas, Natuzijaus šikšniukas, vandeninis pelėausis ir kt.) šiltuoju metų laiku per naktį sugauna apie 3000 uodų ir kitų panašaus dydžio vabzdžių.

Per uodų mušimo varžybas Latvijoje 1 vietą užėmusi komanda iš kelių žmonių per 10 min. užmušė 100 uodų, Estijoje – 81 uodą. Koks jūsų rekordas?

Šikšnosparnių reikšmė

Šikšnosparnių reikšmė

Apie 200 šikšniukų nykštukų veisimosi kolonija. R.

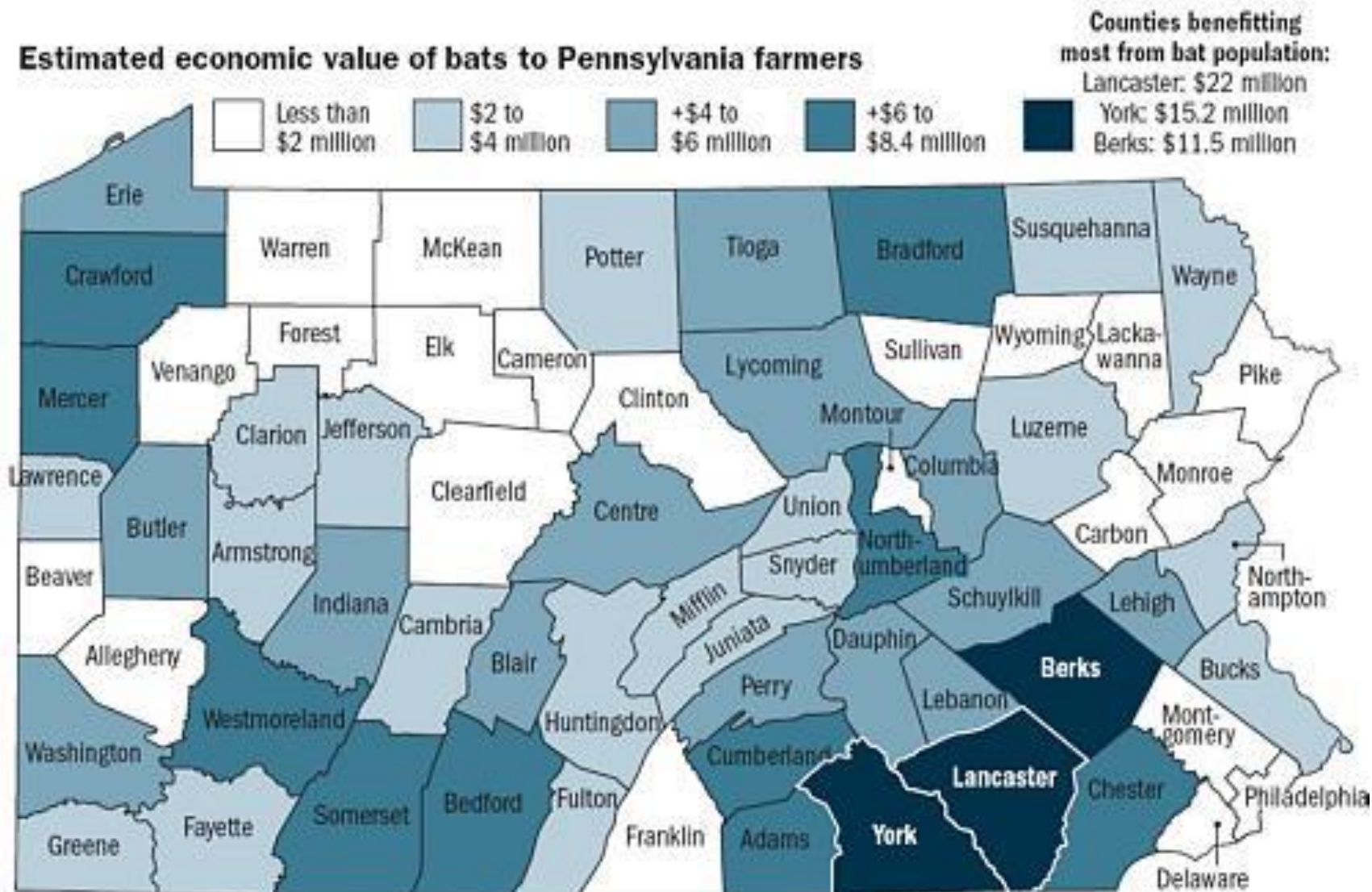
Kalėdų šventė.

- Lietuvoje viena šikšnosparnių kolonija per šiltąjį metų laiką sugauna (100 x 3000 x 150) 45 000 000 uodų!
- Amerikoje nuo 1905 m. siekiant mažinti maliarijos plitimą pradėti statyti „šikšnosparnių bokštai“.

Pirmasis 1905 m. pastatytas „šikšnosparnių bokštas“

Šikšnosparnių reikšmė

Šikšnosparnių reikšmė

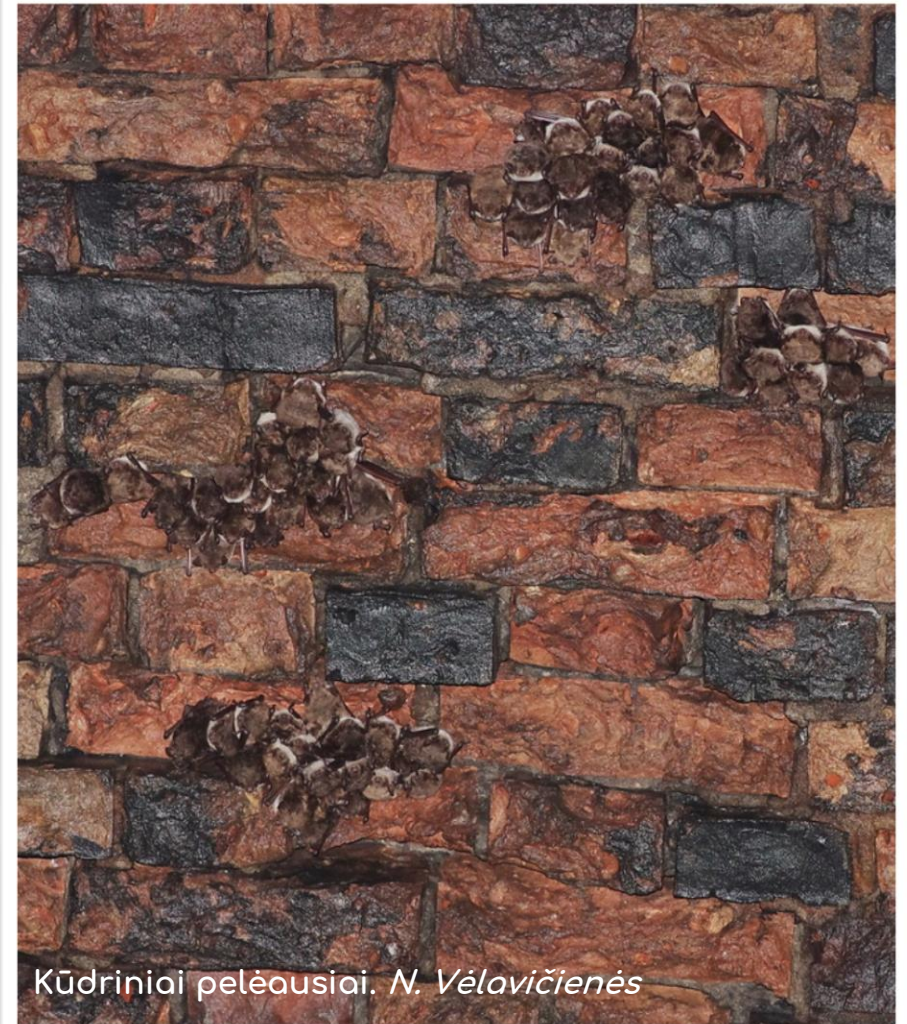

Buveinių direktyva ir Lietuvoje aptinkami šikšnosparniai

- Į Buveinių direktyvos II priedą įrašyti europinis plačiaausis (*Barbastella barbastellus*) ir kūdrinis pelėausis (*Myotis dasycneme*).
- Į Buveinių direktyvos IV priedą įrašytos visos Lietuvoje aptinkamų šikšnosparnių rūšys.

Europiniai plačiaausiai. N. Vėlavičienės

Kūdriniai pelėausiai. N. Vėlavičienės

Natura 2000 - ypač svarbių šikšnosparnių žiemaviečių apsaugai

- Kauno apylinkės: Julijanavos, Milikonių, Naujosios Fredos, Rokų ir Žagariškių fortai.
- Vilniaus apylinkės: Aukštųjų Panerių tunelis ir Antakalnio bunkeriai.

BAST „Naujosios Fredos fortas“. R.

Karpuškos uola.

BAST „Aukštųjų Panerių tunelis“. R.

Karpuškos nuotr.

Pagalba šikšnosparniams

- Pavieniui ar nedidelėms kolonijoms šikšnosparniai žiemoja ir kitose vietose: pastatų plyšiuose ar ventiliacijos angose, įvairios paskirties rūsiuose, vandens kolektoriuose, malkų rietuvėse ir pan.
- Neapdairiai pasirinkę žiemavietes gali patekti į žmonių gyvenamas ar naudojamas patalpas.

Dvispolvis plikšnys. G. Steiblio nuotr.

Svarbi kiekviena rūšis!

Dėkoju už
dėmesį

*VSTT metodinio-analitinio
centro
gamtosaugos ekspertas
Remigijus Karpuška
el. paštas:
remigijus.karpuska@vstt.lt
tel: +370 684 63709*

